

1. ΘΕΜΑ

ως – σαν

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Πήγα με ταξί ως το κέντρο της πόλης. Το μαγαζί είναι ανοιχτό ως τις εννέα. Το μαχαίρι έφτασε ως το κόκαλο. Το δέμα θα είναι στα χέρια σας ως την Παρασκευή. Φωνάζει σαν γάιδαρος. Τρώει σαν το γουρούνι. Είναι ψηλός σαν εσένα. Είσαι ευαίσθητη σαν κι εμένα. Ζει σαν να είναι υπουργός. Σαν μάθαμε ότι γύρισε, πήγαμε να τον δούμε.

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

A ΚΕΓ και 1, 2 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Πτώσεις των ουσιαστικών: ονομαστική, αιτιατική, γενική
Προσωπικές αντωνυμίες

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Συχνά συγχέονται οι προθέσεις σαν, ως με τους αντίστοιχους συνδέσμους.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

1) Η πρόθεση *ως* συντάσσεται συνήθως με *ονοματικές φράσεις*, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι ισχυροί τύποι των προσωπικών αντωνυμιών, στην *αιτιατική*, αλλά και με *επιρρήματα*. Η *ως* δηλώνει:

α) Τοπικό τέρμα ή τοπική έκταση

Βγήκε ως τη μέση του δρόμου.

Την πήγα ως το σπίτι της.

Η είδηση έφτασε ως το χωριό.

Το αμπέλι εκτείνεται ως εκεί. (ως + επίρρημα)

β) Μεταφορική σημασία

Με κοίταξε από την κορυφή ως τα νύχια.

Έφτασε το μαχαίρι ως το κόκαλο.

γ) Χρονικό τέρμα ή χρονική έκταση

Έμεινε ζύπνιος ως τα ξημερώματα.

Θα σε περιμένουμε ως τις δέκα.

Δουλεύει από το πρωί ως το βράδυ.

δ) Χρονικό σημείο κατά ή πριν από το οποίο θα γίνει κάτι

Θα λάβετε την απάντηση ως την Πέμπτη.

Θα σ' το έχω έτοιμο ως μεθαύριο. (ως + επίρρημα)

ε) Εγγύτητα

Θα του χρειαστούν ως εκατό ευρώ.

Ως δέκα άνθρωποι έπεσαν πάνω μου να με χτυπήσουν.

στ) Απώτατο όριο ενός ποσού

Θα μου χρειαστούν ως και τρεις χιλιάδες ευρώ για να επισκευάσω το σπίτι μου.

ζ) Το *ως ως προθετικό επίρρημα* συντάσσεται συνήθως με ουσιαστικό και χρησιμοποιείται ως **κατηγορούμενο του υποκειμένου ή του αντικειμένου του ρήματος**:

Υπηρετήσε ως αστυνομικός στην Αθήνα. (κατηγορούμενο του υποκειμένου)

Το σαλόνι χρησίμευε ως γραφείο. (κατηγορούμενο του υποκειμένου)

Μας τον παρουσίασαν ως αστυνομικό. (κατηγορούμενο του αντικειμένου)

Μου τον παρέστησε ως βλάκα. (κατηγορούμενο του αντικειμένου)

η) Το *ως* συχνά χρησιμοποιείται ως **κατηγορηματικός προσδιορισμός ενός ουσιαστικού ή μιας αντωνυμίας**, με το οποίο συνεκφέρεται (προσδιοριστικό *ως*):

Ο Νίκος ως καθηγητής πρόσφερε πάρα πολλά. (ονομαστική)

Η εκλογή του Νίκου ως προέδρου της τάξης ήταν σημαντικό γεγονός. (γενική)

Το ταλέντο της ως ηθοποιού είναι αναμφισβήτητο. (γενική)

Ως διευθυντή σχολείου τον διέκρινε η αυστηρότητα. (αιτιατική)

Ο προσδιορισμός με το *ως* πρέπει να τίθεται στην πτώση όπου βρίσκεται το ουσιαστικό ή η αντωνυμία που προσδιορίζει.

θ) Το *ως* και όταν ακολουθείται από ονομαστική φράση έχει **επιτακτική λειτουργία**:

Τον λυπήθηκαν ως και τα παιδιά της γειτονιάς.

Αυτό το φάρμακο ως και νεκρούς ανασταίνει.

ι) Το *ως* ως **σύνδεσμος** μπορεί να εισάγει μια χρονική πρόταση (ώσπου [να]):

Τον φρόντιζε η μητέρα του ώσπου έγινε καλά.

Θα έχω γυρίσει ώσπου να νυχτώσει.

2) Το **σαν** συντάσσεται με ονομαστικές φράσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι ισχυροί τύποι των προσωπικών αντωνυμιών, στην **ονομαστική** ή στην **αιτιατική**. Το **σαν** χρησιμοποιείται στις συγκριτικές δομές:

α) Όταν η ονομαστική φράση που ακολουθεί το προθετικό επίρρημα **σαν** είναι στην **ονομαστική**, δηλώνει το ίδιο πρόσωπο ή πράγμα με το υποκείμενο:

Φωνάζει σαν γάιδαρος.

Το παράδειγμα σημαίνει ότι ο τάδε φωνάζει σαν να ήταν ο ίδιος γάιδαρος.

β) Όταν η ονομαστική φράση που ακολουθεί το προθετικό επίρρημα **σαν** είναι στην **αιτιατική**, δηλώνει κάποιον ή κάτι που μοιάζει στο υποκείμενο:

Φωνάζει σαν το γάιδαρο.

Το παράδειγμα σημαίνει ότι ο τάδε φωνάζει με τον τρόπο που φωνάζει ένας γάιδαρος.

γ) Όταν το **σαν** συντάσσεται με ισχυρό τύπο προσωπικής αντωνυμίας, μπορεί να ακολουθείται από το **και**:

Είναι σαν εμένα ψηλός. ή Είναι σαν κι εμένα ψηλός.

δ) Το **σαν** ως **προθετικό επίρρημα** συντάσσεται συνήθως με ουσιαστικό και χρησιμοποιείται ως **κατηγορούμενο του υποκειμένου ή του αντικειμένου του ρήματος**:

Δουλεύει σαν καθηγητής. (κατηγορούμενο του υποκειμένου)

Μας τον παρουσίασαν σαν καθηγητή των μαθηματικών. (κατηγορούμενο του αντικειμένου)

Όμως, σ' αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να χρησιμοποιείται ο **σύνδεσμος ως** αντί η **πρόθεση σαν**, γιατί δεν είναι σαφές αν το υποκείμενο δουλεύει πραγματικά ως καθηγητής ή απλώς κάνει τη δουλειά του, χωρίς στην πραγματικότητα να είναι καθηγητής.

Έτσι, θα πούμε:

Δουλεύει ως καθηγητής.

Μας τον παρουσίασαν ως καθηγητή των μαθηματικών.

ε) Στη λογοτεχνία, αλλά και στην κοινή χρήση, το *σαν* μπορεί να λειτουργεί και ως αιτιολογικός, υποθετικός, χρονικός σύνδεσμος:

Παιδιά, σαν με ρωτήσατε, θα σας πω τι έγινε. (αφού, επειδή)

Σαν θέλεις, μπορείς να έρθεις κι εσύ μαζί μας. (εάν, αν)

Σαν με είδε να 'ρχομαι, έτρεξε γρήγορα κοντά μου. (όταν)

στ) Το *σαν* μπορεί να εισάγει μια *να-πρόταση* σε συγκριτικές δομές:

Συμπεριφέρεται σαν να είναι ο πρωθυπουργός.

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Βασικός στόχος αυτού του γραμματικού φαινομένου είναι να ξεχωρίσουν οι μαθητές τη σημασία και λειτουργία των *σαν* *ως* και να μπορούν να τα διακρίνουν από τους αντίστοιχους συνδέσμους. Φυσικά, κάτι τέτοιο είναι πολύ δύσκολο για έναν αλλόγλωσσο μαθητή, γι' αυτό και χρειάζεται ο διδάσκων να επανέρχεται τακτικά στο συγκεκριμένο γραμματικό κεφάλαιο, δίνοντας ασκήσεις για εμπέδωση του φαινομένου.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΓ14: Οι προθέσεις (κατάλογος και γενικές παρατηρήσεις)

ΓΓ15: Η πρόθεση *από*

ΓΓ16: Η πρόθεση *για*

ΓΓ17: Η πρόθεση *με*

ΓΓ18: Η πρόθεση *σε*

ΑΤ45: Η πρόθεση *κατά*

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 483, 601, 605.